

คำวินิจฉัยของ ศาสตราจารย์ ดร. อิศระ นิธิศัพท์ประภาส ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๑๔/๒๕๕๕

วันที่ ๒๖ เมษายน ๒๕๕๕

เรื่อง การวินิจฉัยว่า บทบัญญัติของพระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช ๒๕๔๓ ในส่วนที่เกี่ยวกับอำนาจจัดการทรัพย์สินของลูกหนี้หลังจากศาลมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์ลูกหนี้เด็ดขาดแล้ว ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ หรือไม่

ศาลจังหวัดนครราชสีมาส่งความเห็นของจำเลยที่ ๑ ในคดีหมายเลขแดงที่ ถ. ๕/๒๕๕๐ ซึ่งโต้แย้งว่า บทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ศาลจะใช้บังคับแก่คดีขัดต่อรัฐธรรมนูญยังศาลรัฐธรรมนูญ* เพื่อพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ ซึ่งมีรายละเอียดดังจะกล่าวต่อไปนี้

ในคดีแพ่งของศาลจังหวัดนครราชสีมา หมายเลขดำที่ ๕๕๐/๒๕๒๘ ระหว่างธนาคารกรุงเทพ จำกัด โจทก์ บริษัท นครราชสีมาทำไม้ จำกัด ที่ ๑ นายไพบูลย์ รัตนเศรษฐ์ ที่ ๒ จำเลย ขอให้พิทักษ์สัญญาเบิกเงินเกินบัญชี ผิดสัญญาค้ำประกัน โจทก์ฟ้องว่าเมื่อวันที่ ๒๐ สิงหาคม ๒๕๑๕ จำเลยที่ ๑ ได้ทำสัญญาเบิกเงินเกินบัญชีกับธนาคาร ฯ โจทก์สาขานครราชสีมาในวงเงิน ๕๐๐,๐๐๐ บาท กำหนดชำระคืนภายในวันที่ ๑๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๒๐ โดยจำเลยที่ ๑ ตกงให้ดอกเบียโจทก์ในอัตรา ร้อยละ ๑๕ ต่อปี ในยอดเงินดังกล่าวข้างต้น และเพื่อเป็นการประกันหนี้ของจำเลยที่ ๑ จำเลยที่ ๒ ได้ยอมตนเข้าผูกพันทำสัญญาค้ำประกันหนี้ตามสัญญาเบิกเงินเกินบัญชีของจำเลยที่ ๑

จำเลยที่ ๑ ได้เบิกและรับเงินไปจากโจทก์หลายครั้ง เมื่อครบกำหนดเวลาตามสัญญาเบิกเงินเกินบัญชีแล้ว จำเลยที่ ๑ เป็นหนี้ธนาคาร ฯ โจทก์อยู่เพียงสิ้นวันที่ ๒๒ เมษายน ๒๕๒๘ เป็นจำนวนเงิน ๒๒๘,๑๑๑.๒๕ บาท โจทก์ได้ติดตามทวงถามให้จำเลยชำระหนี้ให้แก่โจทก์ แต่จำเลยเพิกเฉย โจทก์จึงฟ้องให้จำเลยทั้งสองร่วมกันชำระเงิน ๒๒๗,๒๕๐ บาท ให้แก่โจทก์พร้อมดอกเบียในอัตราร้อยละ ๑๗.๕ ต่อปี ของต้นเงิน ๒๒๗,๒๕๐ บาท นับแต่วันฟ้องจนกว่าจะชำระเสร็จ

จำเลยทั้งสองให้การว่า ได้ทำสัญญาเบิกเงินเกินบัญชีและทำสัญญาค้ำประกันกับโจทก์จริง แต่จำเลยได้นำเงินส่งเข้าบัญชีเงินฝากของโจทก์เป็นการหักกลบลบหนี้กันไปตลอดมาไม่เคยค้างชำระแต่อย่างใด

* ส่งมาตามหนังสือที่ ยธ ๐๒๐๐.๓๐๑/๑๘๗๕๕ ลงวันที่ ๑๐ สิงหาคม ๒๕๕๒

ศาลจังหวัดนครราชสีมาพิเคราะห์คำฟ้องและคำให้การแล้ว เมื่อจำเลยทั้งสองยอมรับว่า ได้ทำสัญญาเบิกเงินเกินบัญชี แต่ได้ชำระหนี้ครบถ้วนแล้ว แต่จำเลยไม่มาศาลในวันนัดสืบพยาน โดยไม่แจ้งเหตุขัดข้อง ถือได้ว่าจำเลยทั้งสองไม่มีพยานมาสนับสนุนตามข้ออ้างของตนคดีฟังไม่ได้ว่า จำเลยทั้งสองได้ชำระหนี้ให้โจทก์แล้ว จึงพิพากษาให้จำเลยทั้งสองร่วมกันชำระเงิน ๒๒๔,๑๑๑.๒๕ บาท พร้อมดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ ๑๕ ต่อปี นับแต่วันที่ ๒๒ เมษายน ๒๕๒๘ เป็นต้นไป จนกว่า จะชำระเสร็จ (คำพิพากษาคดีหมายเลขดำที่ ๕๕๐/๒๕๒๘ คดีหมายเลขแดงที่ ๘๔๗/๒๕๒๘)

ต่อมา เมื่อวันที่ ๔ กรกฎาคม ๒๕๓๘ ธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) เป็นโจทก์ฟ้อง บริษัท นครราชสีมาทำไม้ จำกัด ที่ ๑ และนายไพฑูลย์ รัตนเศรษฐ์ ที่ ๒ เป็นจำเลยต่อศาลจังหวัด นครราชสีมา ข้อหาล้มละลาย โดยบรรยายฟ้องว่า จำเลยทั้งสองเป็นลูกหนี้ตามคำพิพากษาของ ศาลจังหวัดนครราชสีมาในคดีแพ่งหมายเลขดำที่ ๕๕๐/๒๕๒๘ หมายเลขแดงที่ ๘๔๗/๒๕๒๘ และ ศาลจังหวัดนครราชสีมาพิพากษาให้จำเลยทั้งสองร่วมกันชำระเงินจำนวน ๒๒๔,๑๑๑.๒๕ บาท พร้อมดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ ๑๕ ต่อปี นับแต่วันที่ ๒๒ เมษายน ๒๕๒๘ เป็นต้นไป จนกว่า จะชำระเสร็จ จำเลยทราบคำสั่งของศาลแต่ไม่ชำระหนี้โจทก์ตามคำพิพากษา จนถึงวันฟ้อง จำเลยทั้งสอง ยังคงเป็นหนี้เงินต้นจำนวน ๒๑๑,๕๑๒.๐๗ บาท ดอกเบี้ย ๓๕๐,๒๖๐.๗๐ บาท รวมเป็นเงินทั้งสิ้น ๕๖๑,๗๗๒.๗๗ บาท และปรากฏว่าจำเลยทั้งสองไม่มีทรัพย์สินอื่นใดที่จะยึดมาขายทอดตลาดเพื่อนำเงิน มาชำระหนี้ให้แก่โจทก์ได้ เพราะจำเลยทั้งสองถูกเจ้าหนี้รายอื่นบังคับคดีแก่ทรัพย์สินจนหมดสิ้นแล้ว โจทก์เห็นว่าจำเลยทั้งสองเป็นบุคคลมีหนี้สินล้นพ้นตัว โดยจำเลยที่ ๑ เป็นลูกหนี้โจทก์เกินกว่า ๕๐๐,๐๐๐ บาท ส่วนจำเลยที่ ๒ เป็นหนี้โจทก์เกิน ๕๐,๐๐๐ บาท และหนี้ของจำเลยทั้งสองดังกล่าว เป็นหนี้ที่กำหนดจำนวนได้แน่นอน โจทก์จึงจำเป็นต้องฟ้องจำเลยทั้งสองเป็นคดีล้มละลาย ตามพระราช บัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช ๒๔๘๓ เพื่อให้เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เข้าจัดการทรัพย์สินของจำเลย โจทก์จึงขอให้ศาลมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์ของจำเลยทั้งสองเด็ดขาด และพิพากษาให้จำเลยทั้งสองเป็น บุคคลล้มละลาย

ศาลจังหวัดนครราชสีมาพิพากษาเมื่อวันที่ ๒๕ มกราคม ๒๕๔๐ ว่าข้อเท็จจริงฟังได้ว่า จำเลยที่ ๑ เป็นหนี้โจทก์ตามคำพิพากษาถึงที่สุดเป็นเงิน ๕๖๑,๗๗๒.๗๗ บาท ตามฟ้อง และหนี้ ดังกล่าวเป็นหนี้ซึ่งกำหนดจำนวนได้โดยแน่นอน และถึงกำหนดชำระแล้ว และจำเลยที่ ๑ มีหนี้สิน ล้นพ้นตัวไม่สามารถชำระหนี้ได้ จึงมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์ของจำเลยที่ ๑ เด็ดขาด และยกฟ้องจำเลยที่ ๒ จำเลยที่ ๑ ยื่นอุทธรณ์ต่อศาลอุทธรณ์ภาค ๑ เมื่อวันที่ ๑๘ มีนาคม ๒๕๔๐ ขอให้ยกฟ้องโจทก์ สำหรับจำเลยทั้งสอง ศาลอุทธรณ์ภาค ๑ มีคำพิพากษาเมื่อวันที่ ๒๗ มกราคม ๒๕๔๑ พิพากษายืน

จำเลยที่ ๑ ได้ยื่นคำร้องลงวันที่ ๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๑ ต่อศาลจังหวัดนครราชสีมา มีความว่า ตามที่ศาลได้มีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์ลูกหนี้ (จำเลยที่ ๑) เด็ดขาดนั้น จำเลยที่ ๑ เห็นว่า บทบัญญัติของพระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช ๒๔๘๓ ที่จะใช้บังคับแก่คดีนี้เป็นการกำหนดให้เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เข้าจัดการทรัพย์สินของลูกหนี้ล้มละลายโดยคดียังไม่ถึงที่สุด และลูกหนี้ได้อุทธรณ์คำสั่งต่อศาลอุทธรณ์ อีกทั้งโดยผลของกฎหมายแล้ว ก่อนที่ลูกหนี้จะเป็นบุคคลล้มละลาย สถานะของลูกหนี้ก็เหมือนบุคคลทั่วไปอันน่าจะมีสิทธิในทรัพย์สินของตนเองโดยสมบูรณ์ และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๔ และมาตรา ๔๘ ก็ได้บัญญัติคุ้มครองสิทธิของบุคคลในอันที่จะจัดการทรัพย์สินของตนได้อยู่แล้ว การที่ศาลจะใช้บทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติล้มละลาย ฯ บังคับแก่คดีนี้อาจเป็นการจำกัดสิทธิของจำเลยในการที่จะจัดการทรัพย์สินของตนได้ จึงขัดต่อ มาตรา ๒๕ ของรัฐธรรมนูญ กรณีจึงเป็นการที่ศาลจะใช้บทบัญญัติแห่งกฎหมายบังคับแก่คดีโดยอัตโนมัติด้วย บทบัญญัติมาตรา ๖ ของรัฐธรรมนูญ และยังมีได้มีคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญในส่วนที่เกี่ยวกับ บทบัญญัติของพระราชบัญญัติล้มละลาย ฯ ดังกล่าว จำเลยจึงขอให้ศาลรื้อการพิจารณาพิพากษาคดี และการพิทักษ์ทรัพย์ของลูกหนี้ (จำเลย) ไว้ชั่วคราว และส่งคำร้องนี้ตามทางการเพื่อศาลรัฐธรรมนูญ จะได้พิจารณาวินิจฉัย ตามมาตรา ๒๖๔ ของรัฐธรรมนูญ

ต่อมา เมื่อวันที่ ๔ กันยายน ๒๕๕๑ จำเลยที่ ๑ ได้ยื่นฎีกาคัดค้านคำพิพากษาของศาลอุทธรณ์ภาค ๑ และขอให้ศาลฎีกาพิพากษากลับคำพิพากษาของศาลชั้นต้นและศาลอุทธรณ์ และให้ยกฟ้องโจทก์ หรือให้ศาลชั้นต้นรับบัญชีพยานเพิ่มเติม ฉบับลงวันที่ ๒๓ ธันวาคม ๒๕๓๕ แล้วพิจารณาใหม่ตามรูปคดี

จำเลยที่ ๑ ได้ยื่นคำแถลงลงวันที่ ๑๖ กรกฎาคม ๒๕๕๒ ต่อศาลจังหวัดนครราชสีมา มีความว่า ตามที่จำเลยที่ ๑ ได้ยื่นคำร้องว่า ในระหว่างที่ศาลยังไม่ได้มีคำพิพากษาให้ล้มละลาย จำเลยที่ ๑ น่าจะมีสิทธิในทรัพย์สินของตนเองในอันที่จะจัดการอย่างไรก็ได้ การที่จำเลยที่ ๑ ถูกจำกัดสิทธิเช่นนี้ จึงขัดต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ จึงขอให้ศาลรื้อการพิจารณาไว้ชั่วคราวแล้วส่งคำร้องของจำเลยที่ ๑ ให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัย ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ ศาลจังหวัดนครราชสีมาพิเคราะห์แล้วเห็นว่า จำเลยที่ ๑ โต้แย้งว่า บทบัญญัติเรื่องอำนาจจัดการทรัพย์สินหลังจากศาลมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์จำเลยเด็ดขาดแล้ว ตามพระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช ๒๔๘๓ ขัดต่อรัฐธรรมนูญ จึงให้รื้อการพิจารณาคดีไว้ชั่วคราว และส่งคำร้องของจำเลยไปให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยต่อไป

ในเบื้องต้นจะพิจารณาว่า เรื่องตามคำร้องดังกล่าวอยู่ในอำนาจของศาลรัฐธรรมนูญ หรือไม่

รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “ในการที่ศาลจะใช้บทบัญญัติแห่งกฎหมาย บังคับแก่คดีใด ถ้าศาลเห็นเองหรือคู่ความโต้แย้งว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายนั้นต้องด้วยบทบัญญัติ มาตรา ๖ และยังไม่มีความวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญในส่วนที่เกี่ยวกับบทบัญญัตินั้น ให้ศาลรอ การพิจารณาพิพากษาคดีไว้ชั่วคราว และส่งความเห็นเช่นนั้นตามทางการเพื่อศาลรัฐธรรมนูญจะได้ พิจารณาวินิจฉัย”

มาตรา ๖ ของรัฐธรรมนูญ บัญญัติว่า “รัฐธรรมนูญเป็นกฎหมายสูงสุดของประเทศบทบัญญัติใด ของกฎหมาย กฎ หรือข้อบังคับ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญนี้ บทบัญญัตินั้นเป็นอันใช้บังคับมิได้”

เมื่อพิจารณาบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ ประกอบมาตรา ๖ จะเห็นได้ว่าการ เสนอเรื่องต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อพิจารณาวินิจฉัยตามมาตรา ๒๖๔ ต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ ดังนี้

- (๑) เป็นกรณีที่ศาลจะใช้บทบัญญัติแห่งกฎหมายใดบังคับแก่คดีที่กำลังพิจารณาอยู่
- (๒) ศาลเห็นเองหรือคู่ความโต้แย้งว่า บทบัญญัติแห่งกฎหมายนั้นต้องด้วยมาตรา ๖ คือ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ และ
- (๓) ยังไม่มีความวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญในส่วนที่เกี่ยวกับบทบัญญัตินั้น

พิจารณาแล้ว การส่งความเห็นของจำเลยต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อพิจารณาวินิจฉัยดังกล่าวข้างต้น เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ วรรคหนึ่ง กล่าวคือ เป็นกรณีที่ศาล จะใช้บทบัญญัติแห่งกฎหมายว่าด้วยล้มละลายบังคับแก่คดีที่อยู่ในระหว่างการพิจารณาของศาล และ คู่ความโต้แย้งว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายนั้นขัดต่อรัฐธรรมนูญ อีกทั้งยังไม่มีคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ ในส่วนที่เกี่ยวกับบทบัญญัตินั้น ดังนั้น จึงวินิจฉัยว่า เรื่องดังกล่าวอยู่ในอำนาจของศาลรัฐธรรมนูญ จะได้วินิจฉัยประเด็นตามคำร้องซึ่งมีว่า พระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช ๒๕๕๓ ในส่วนที่เป็นบทบัญญัติเกี่ยวกับอำนาจจัดการทรัพย์สินของลูกหนี้หลังจากที่ศาลมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์ ลูกหนี้เด็ดขาดแล้ว ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๕๖ วรรคหนึ่ง หรือไม่

บทบัญญัติของพระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช ๒๕๕๓ ในส่วนที่เกี่ยวกับอำนาจ จัดการทรัพย์สินของลูกหนี้หลังจากที่ศาลมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์ลูกหนี้เด็ดขาด ได้แก่ มาตรา ๑๕ และ มาตรา ๒๒ ซึ่งมีข้อความดังนี้

มาตรา ๑๕ “ในการพิพากษาคดีล้มละลายตามคำฟ้องของเจ้าหนี้ นั้น ศาลต้องพิจารณา เอาความจริงตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๕ หรือมาตรา ๑๐ ถ้าศาลพิจารณาได้ความจริง ให้ศาลมี คำสั่งพิทักษ์ทรัพย์ของลูกหนี้เด็ดขาด แต่ถ้าไม่ได้ความจริงหรือลูกหนี้นำสืบได้ว่า อาจชำระหนี้ได้ทั้งหมด หรือมีเหตุอื่นที่ไม่ควรให้ลูกหนี้ล้มละลาย ให้ศาลยกฟ้อง”

มาตรา ๒๒ “เมื่อศาลสั่งพิทักษ์ทรัพย์ของลูกหนี้แล้ว เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์แต่ผู้เดียว มีอำนาจดังต่อไปนี้

(๑) จัดการและจำหน่ายทรัพย์สินของลูกหนี้ หรือกระทำการที่จำเป็นเพื่อให้กิจการของลูกหนี้ ที่ค้างอยู่เสร็จสิ้นไป

(๒) เก็บรวบรวมและรับเงินหรือทรัพย์สิน ซึ่งจะตกได้แก่ลูกหนี้หรือซึ่งลูกหนี้มีสิทธิจะได้รับ จากผู้อื่น

(๓) ประนีประนอมยอมความ หรือฟ้องร้อง หรือต่อสู้คดีใดๆ เกี่ยวกับทรัพย์สินของลูกหนี้”
จะเห็นได้ว่า มาตรา ๑๔ และมาตรา ๒๒ ของพระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช ๒๔๘๓ เป็นบทบัญญัติที่จำกัดสิทธิในทรัพย์สินของลูกหนี้ที่ศาลมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาด

ปัญหามีว่า บทบัญญัติของกฎหมายดังกล่าว ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ หรือไม่
รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “การจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ที่รัฐธรรมนูญรับรองไว้ จะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายเฉพาะ เพื่อการที่รัฐธรรมนูญนี้กำหนดไว้และเท่าที่จำเป็นเท่านั้น และจะกระทบกระเทือนสาระสำคัญของสิทธิ และเสรีภาพนั้นมิได้” และ

มาตรา ๔๘ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “สิทธิของบุคคลในทรัพย์สินย่อมได้รับความคุ้มครอง ขอบเขตแห่งสิทธิและการจำกัดสิทธิเช่นว่านี้ ย่อมเป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ”

เมื่อพิจารณาบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญดังกล่าวข้างต้น จะเห็นได้ว่า มาตรา ๒๕ วรรคหนึ่ง เป็นบทบัญญัติที่กำหนดหลักการว่า การจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลที่รัฐธรรมนูญรับรองไว้ จะกระทำมิได้ โดยมีข้อยกเว้นให้กระทำได้ตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในมาตรานี้ กล่าวคือ การจำกัดสิทธิ และเสรีภาพจะกระทำได้โดยอาศัยบทบัญญัติแห่งกฎหมายเฉพาะเพื่อการที่รัฐธรรมนูญกำหนดไว้เท่านั้น เช่น การจำกัดเสรีภาพในการเดินทางและเสรีภาพในการเลือกถิ่นที่อยู่ภายในราชอาณาจักรจะต้องอาศัย อำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายเฉพาะเพื่อความมั่นคงแห่งรัฐ ฯลฯ ดังที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๖ วรรคสอง*

* รัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๖ บัญญัติว่า

“บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการเดินทางและมีเสรีภาพในการเลือกถิ่นที่อยู่ภายในราชอาณาจักร
การจำกัดเสรีภาพตามวรรคหนึ่ง จะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายเฉพาะ เพื่อความมั่นคงของรัฐ ความสงบเรียบร้อยหรือสวัสดิภาพของประชาชน การผังเมือง หรือเพื่อสวัสดิภาพของผู้เยาว์
ฯลฯ”

นอกจากนี้ มาตรา ๒๕ วรรคหนึ่ง บังคับว่า การจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลที่รัฐธรรมนูญรับรองไว้ จะกระทำได้เท่าที่จำเป็น และจะกระทบกระเทือนสาระสำคัญของสิทธิและเสรีภาพนั้นมิได้

ส่วนรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๘ วรรคหนึ่ง นั้น เป็นบทบัญญัติที่รับรองว่า สิทธิของบุคคลในทรัพย์สินย่อมได้รับความคุ้มครองซึ่งมีความหมายว่าบุคคลใดถูกล่วงละเมิดสิทธิดังกล่าว ย่อมยกบทบัญญัติดังกล่าวขึ้นต่อสู้ได้

อย่างไรก็ตาม มาตรา ๔๘ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า ขอบเขตและการจำกัดสิทธิเช่นนี้ ย่อมเป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ โดยมีได้กำหนดเงื่อนไขว่า การจำกัดสิทธิเช่นว่านั้น จะกระทำได้เฉพาะเพื่อการใด ซึ่งถือว่ามาตรา ๔๘ วรรคหนึ่ง เป็นบทบัญญัติที่ยกเว้นหลักการตามมาตรา ๒๕ วรรคหนึ่ง เฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของการจำกัดสิทธิ ดังนั้น รัฐจะตรากฎหมายจำกัดสิทธิของบุคคลในทรัพย์สินไว้เป็นประการใดย่อมไม่ขัดต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕ วรรคหนึ่ง ในส่วนที่เกี่ยวกับเงื่อนไขในการจำกัดสิทธิ

อย่างไรก็ตาม การตรากฎหมายจำกัดสิทธิของบุคคลในทรัพย์สิน ต้องอยู่ภายใต้เงื่อนไขของหลักการทั่วไปของมาตรา ๒๕ วรรคหนึ่ง ที่ว่าการจำกัดสิทธิจะกระทำได้เท่าที่จำเป็นและจะกระทบกระเทือนสาระสำคัญของสิทธินั้นไม่ได้

พิจารณาแล้ว เห็นว่า การที่บทบัญญัติมาตรา ๑๔ และมาตรา ๒๒ ของพระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช ๒๕๕๓ ให้เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์มีอำนาจจัดการทรัพย์สินของลูกหนี้ที่ศาลมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์แต่เพียงผู้เดียว เป็นการจำกัดสิทธิของลูกหนี้ในทรัพย์สินที่มีความจำเป็นต้องกระทำเพื่อป้องกันการรั้งย้ายถ่ายเททรัพย์สินของลูกหนี้อันจะเกิดความเสียหายแก่สิทธิเรียกร้องของเจ้าหนี้ทั้งหลาย และการจำกัดสิทธิเช่นว่านี้ไม่กระทบกระเทือนสาระสำคัญของสิทธิในทรัพย์สินของลูกหนี้ เพราะลูกหนี้ยังคงเป็นเจ้าของทรัพย์สินของตนอยู่ และหากขายทรัพย์สินได้เงินมาชำระหนี้แก่เจ้าหนี้แล้ว มีเงินเหลืออยู่อีก เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์จะต้องคืนให้ลูกหนี้

ตามที่กล่าวมาข้างต้นนี้ย่อมเห็นได้ว่า มาตรา ๑๔ และมาตรา ๒๒ ของพระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช ๒๕๕๓ เป็นบทบัญญัติที่ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๔๘ วรรคหนึ่ง

ฉะนั้น จึงวินิจฉัยว่า บทบัญญัติของกฎหมายดังกล่าวทั้งสองมาตราไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕ และมาตรา ๔๘

ศาสตราจารย์ ดร. อิศสระ นิตินันท์ประภาส

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ